

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı

Etki Analizi ve TEPAV'ın gündemindeki yeri

Güven Sak

Ankara, 8 Nisan 2008

Çerçeve

- Büyüme stratejisi bir nevi seferberlik halidir
- Düşünme biçimimizi değiştirmemiz gerekiyor
 - Tavla oynamak bizi bugüne getirdi
 - Satranç oynamayı öğrenmeliyiz.
 - AB süreci satranca benzer
- Etki analizi kapasitesi bu yüzden önemli
 - İlk projemizin sonuçları
 - Çevre, enerji ve sanayi politikaları
- TEPAV'ın önümüzdeki dönemde etki analizi çalışmaları

Yeni bir Anlayış: Tavla'dan Satranç'a

- Önümüzdeki süreç anlayış şekillerimizin kökten değişmesini gerektirmekte
 - Müzakere süreci çok uzun soluklu bir karar alma sürecidir
 - AB'deki karar alıcıların hepsi çok iyi satranç oyuncularıdır: bir çok hamle sonrasını hesaba katarak karar almaktadırlar
 - Türkiye'deki karar alıcılar ise çok iyi tavla oyuncularıdır: anlık şartlar ve günlük fırsatlar dahilinde karar almaktadırlar
- Rekabet gücümüzü arttırmak için geniş perspektifli stratejik kararların alınması ve uygulanması gerekmektedir
- Hem kamu hem özel sektördeki karar alıcıların çok iyi satranç oynamayı öğrenmeleri gerekiyor

Etkin düzenleme büyüme dostudur

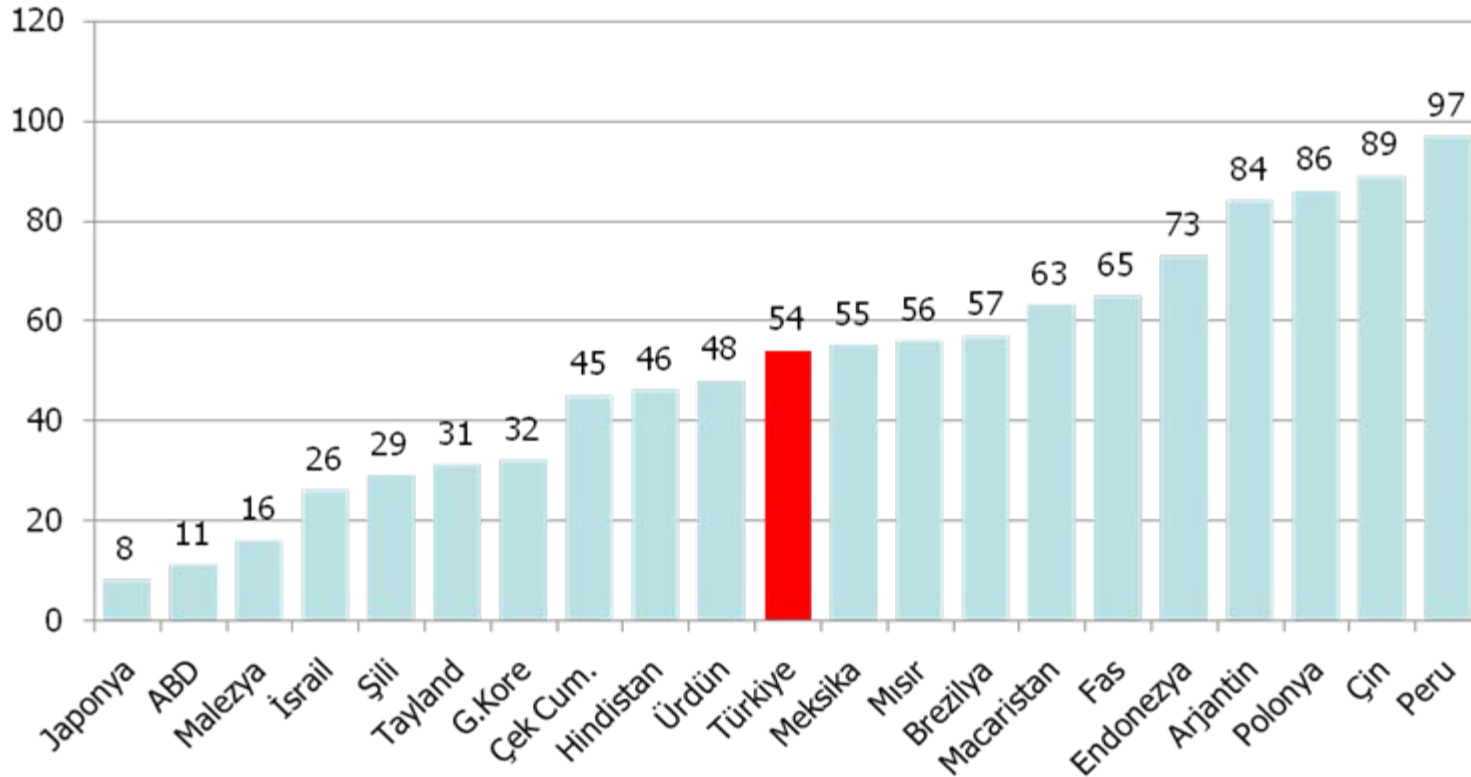
- Büyümeyi nasıl devam ettireceğiz?
- Sanayimizin rekabet gücü hizmetler sektörünün performansıyla yakından ilgili
 - Sektörel rekabet politikalarının artan önemi
- Ancak tutarlı bir reform çerçevemiz henüz yok.
- Başka türlü iyi ve kötü örnekler nasıl bir arada olabilir?
 - Sivil havacılık
 - İnternet servis sağlayıcılığı

Sektörlere ilişkin tutarlı politika çerçevesi

- Özel yolcu taşımacılığı alanının rekabete açılması başarılı sonuçlar verdi
 - Şirket sayısı arttı. Fiyatlar düştü (%70'e kadar).
 - Taşınan yolcu sayısı yükseldi (son üç yılda %100 artış)
 - Piyasa bir bütün olarak büyüdü.
 - Sivil Havacılık İdaresi başarılı bir performans izledi.
- Aynı durum internet servis sağlayıcılığı için geçerli değil.
 - TT özelleştirme gelirlerini ençoklaştırmanın hedef olarak alınmasının dayanılmaz hafifliği
 - Girişlere kısıtlayıcı yaklaşım.
- İkisi de aynı bakanlık değil mi?

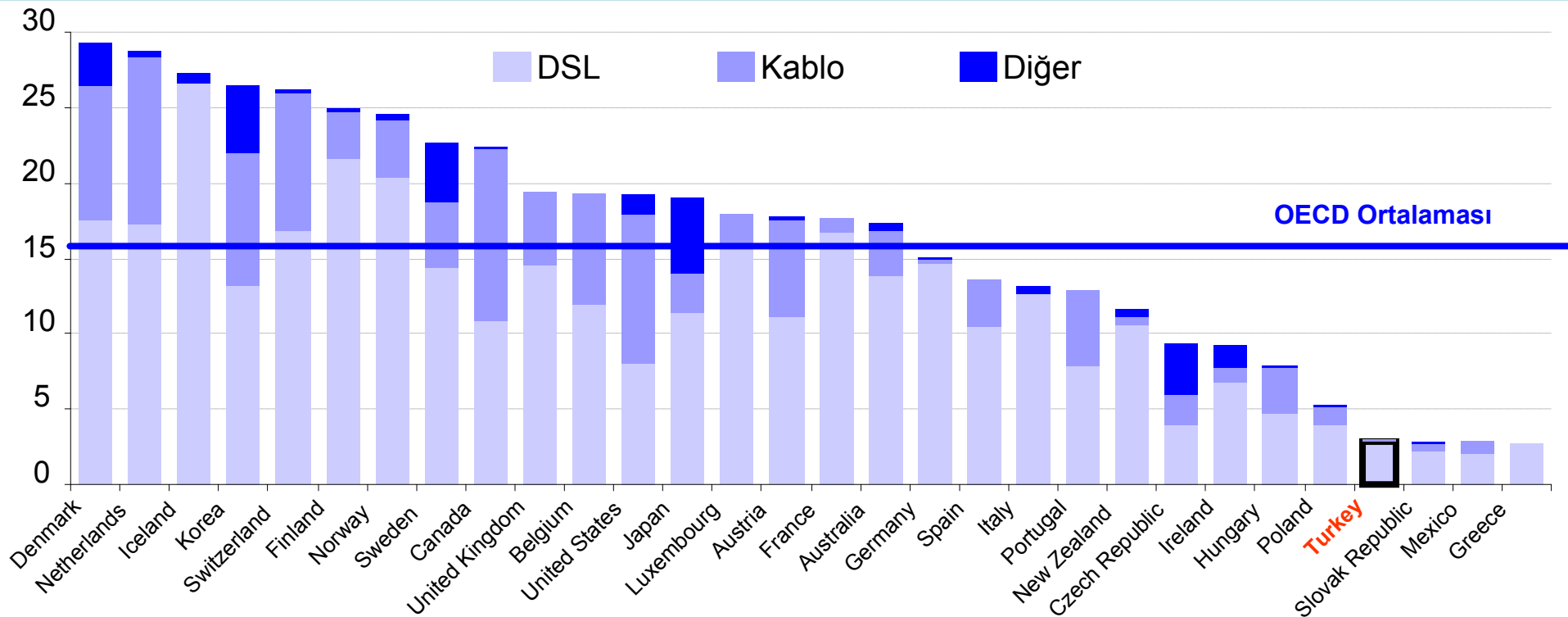
Türkiye'de havayolu taşımacılığı

Havayolu taşımacılığında altyapı kalitesi, 2007, OECD ülkeleri sıralamaları

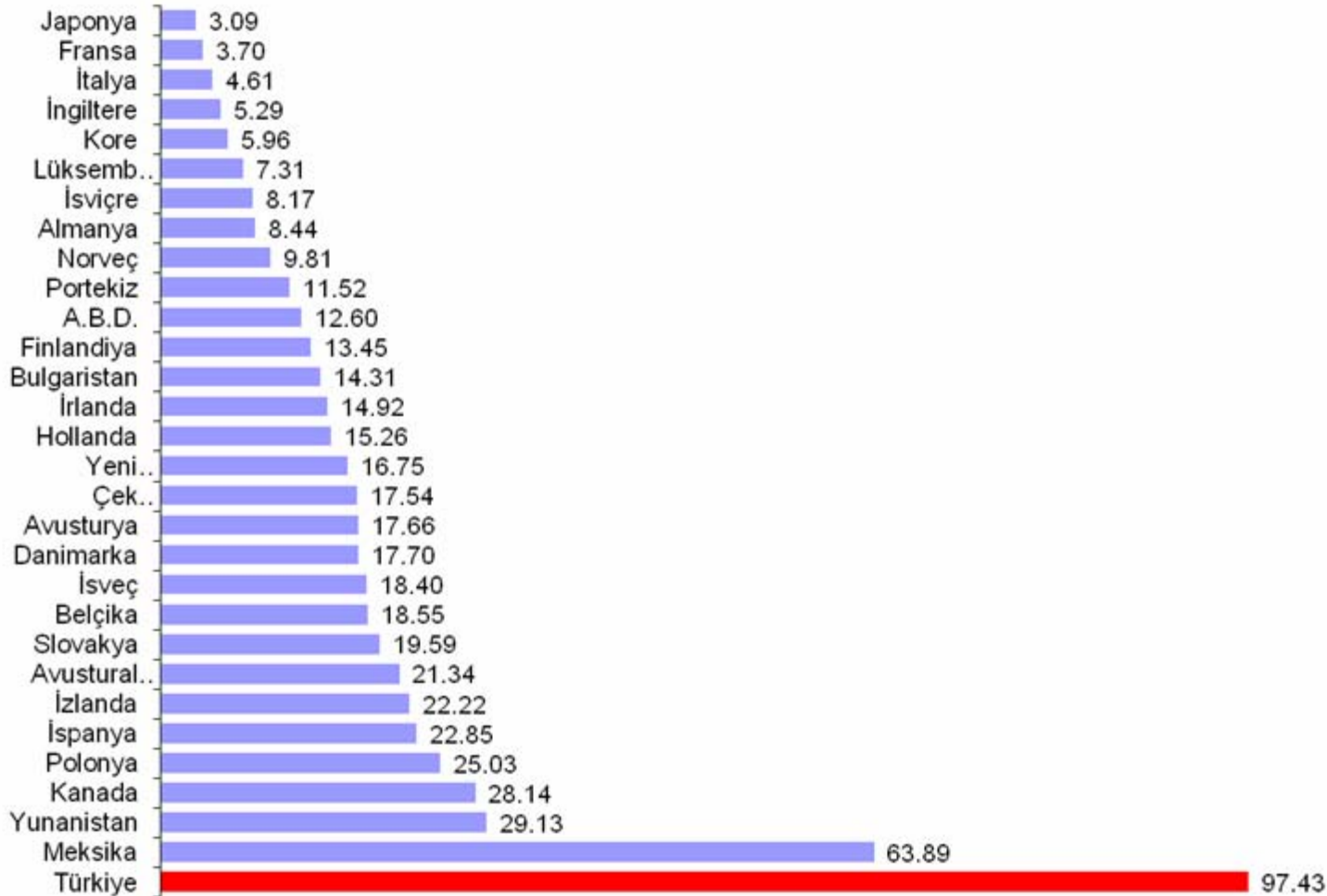
Türkiye'de internet kullanımı

OECD ülkelerinde 100 kişi başına düşen geniş bant abonesi sayısı, teknolojiye göre, Haziran 2006

Türkiye'de internet erişim maliyeti

Aylık ortalama genişbant maliyeti Mbit/saniye için, Ekim 2007, USD PPP

Etki Analizi Projesi (1)

- Etki analizinin önemini kavrayan TEPAV, etki analizi konusunda kapasite geliştirmek üzere 2006 yılından itibaren birçok faaliyet gerçekleştirdi
- Etki Analizi Kapasitesini Güçlendirerek Çevre Başlığında Uygulama ve Farkındalık Yaratma Projesi
 - ➔ TEPAV'ın AB destekli ilk hibe projesi
 - ➔ Proje faaliyetleri
 - Farkındalık yaratma: Kamuda ve sivil toplumda
 - Kapasite geliştirme: Eğitim seminerleri
 - Pilot etki analizi çalışması
 - Linyit Termik Santralleri
 - AB'nin Büyük Yakma Tesisleri Direktifi

Etki Analizi Projesi (2)

■ Pilot uygulama

- Etki analizinin tüm süreçleri ve bileşenleri uygulandı, ancak kapsam dar tutuldu. Böylece;
 - Direktifin tüm etkilerinin saptanacağı kapsamlı etki analizi için model oluşturuldu
 - Seçilen linyit termik santrallerinde örnek uygulama
 - » Yatağan Termik Santrali
 - » Çan Termik Santrali
 - » Seyitömer Termik Santrali
 - » Soma A Termik Santrali
 - Diğer termik santrallerin ve sanayi tesislerinin (demir-çelik, kağıt vb.) de incelenmesi gerekiyor
 - Farkındalık yaratma ve model uygulama çalışması olduğu için kapsamı dar
 - Projeye katılan kamu temsilcilerinde ve diğer paydaş kuruluşlarda etki analizi yürütebilecek kapasite inşa edildi
 - Paydaş kurumların kapsamlı etki analizini gerçekleştirmesi gerekiyor.

Projenin önemli sonuçları

- İkinci nesil reform süreci kamuda ortak akılla sorunların çözülmesi fikrinin yaygınlaştırılmasına dayalıdır
 - Kurumlar arası iletişim geliştirilmeli
 - Düzenlemelerden etkilenen sivil toplum kuruluşlarının da görüşlerinin alınması gerektiği anlaşılmalıdır
- Termik santrallerin Büyük Yakma Tesisleri Direktifine uyumu sadece bir çevre problemi değildir
- Enerji planlamasından ve yatırım programlarından bağımsız çevre politikası geliştirilemez

Çevre – Enerji - Sanayi

- Çevre politikası 'romantik' bir konu değildir
 - Enerji, sanayi ve çevre politikaları sürdürülebilir kalkınmanın birbirinden ayrılmaz parçalarıdır
- Kyoto için bir düşünme çerçevesi buradan çıkar
 - Kyoto'nun çevre üzerindeki etkilerini değerlendirirken, enerji üretimi ve sanayi üzerindeki etkilerinin tespit edilmesi de gerekmektedir
 - Satranç oyuncusu olmak bunu gerektirir
 - Aksi taktirde tartışmalar çatışan lobilerin savaşından öteye geçemeyecektir

Gelecek dönemde etki analizi çalışmaları

- TEPAV'da geliştirilen kapasitenin en etkin biçimde kullanılması
 - ➔ Sektörel çalışmalar
 - AB politikalarından doğrudan etkilenen sektörlerle yönelik etki analizi çalışmaları
 - ➔ Düzenleyici etki analizi altyapısının ve uygulanma modelinin oluşturulmasına katkı
 - ➔ Politika analizi ve Düzenleyici etki analizine yönelik teknik kapasitenin artırılması eğitimleri

Sonuçlar

- İkinci nesil reform süreci kamuda ve kamu-özel sektör arasında ortak aklın aranmasını gerekli kılmaktadır.
 - Büyüme stratejisi bir nevi seferberlik halidir
- Etki analizi düzenlemenin neden yapıldığını bilmeyi gerektirir.
 - Nereye gideceğini bilmeyene hiçbir rüzgar yardımcı olamaz.
- Etki analizi aynı zamanda bir mutabakat zemini arayışıdır
 - Mutabakat uygulamayı mümkün kılar.